

Vergaderjaar 2015–2016

34 089

Regels met betrekking tot de productie en de distributie van elektriciteit en drinkwater op Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet elektriciteit en drinkwater BES)

B

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR KONINKRIJKSRELATIES¹

Vastgesteld 15 december 2015

Het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel geeft de commissie aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

1. Inleiding

De leden van de fractie van **D66** hebben met belangstelling kennisgenomen van voorliggend wetsvoorstel dat nieuwe taken, eisen en verplichtingen voor water- en elektriciteitsbedrijven in Bonaire, Sint Eustatius en Saba bevat met als strekking de regulering van een betrouwbare, duurzame en betaalbare elektriciteits- en drinkwatervoorziening op Caribisch Nederland.

De leden van de fractie van de **ChristenUnie** hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zij hebben daarover nog een aantal vragen.

2. Consultatie en draagvlak

Het is evident dat een goede regeling van elektriciteit en drinkwater, zowel wat betreft kwaliteit, betrouwbaarheid en betaalbaarheid, van groot belang is voor de levensstandaard op de BES-eilanden. Het gaat hier om een zaak van algemeen belang die een goede wettelijke regeling vereist. De overheid heeft een specifieke taak om deze regeling te borgen. Dat geldt ook voor de duurzaamheidsoptiek. Tegelijk is het cruciaal te beseffen dat de kleinschaligheid van de BES-eilanden restricties kent wat betreft het bevorderen van concurrentie en efficiency op de elektriciteits- en drinkwatermarkt. Het wetsvoorstel zet sterk in op verbetering van de

¹ Samenstelling:

Engels (D66), Nagel (50PLUS), Van Bijsterveld (CDA), Ten Hoeve (OSF), Huijbregts-Schiedon (VVD), Van Kappen (VVD), Ester (CU), Ganzevoort (GL) (*voorzitter*), De Graaf (D66) (*vice-voorzitter*), P. van Dijk (PVV), Schouwenaar (VVD), Schrijver (PvdA), Kok (PVV), Gerkens (SP), Don (SP), Meijer (SP), Oomen-Ruijten (CDA), Rinnooy Kan (D66), Schalk (SGP), Teunissen (PvdD), Van de Ven (VVD), Vreeman (PvdA), Van Weerdenburg (PVV)

governance en kwaliteitsborging. De leden van de **ChristenUnie**-fractie begrijpen en delen deze insteek. De vraag dient zich aan of deze probleemanalyse en de oplossingsrichting waarvoor het wetsvoorstel kiest gedeeld wordt door het lokale gezag. Leeft het besef dat men gehoord is, mede wat betreft de wijze van communiceren over het wetsvoorstel met betrokkenen op de eilanden en is er sprake van voldoende consensus onder de betrokkenen? Kan de regering hierover een korte analyse geven?

3. Producenten en distributeurs

Contour Global Bonaire (CGB), de eigenaar van de centrale elektriciteitsproductie op Bonaire, heeft aandacht gevraagd voor de negatieve gevolgen van de Wet elektriciteit en drinkwater BES voor de voorzienings- en leveringszekerheid in de BES-regio. Graag leggen de leden van de **D66**-fractie de door CGB geuite aandachtspunten voor aan de regering. Het wetsvoorstel Elektriciteit en drinkwater BES bepaalt dat de producent de taak krijgt om zorg te dragen voor een betrouwbare productie van goede kwaliteit en een betrouwbare levering aan een distributeur. Ook zou de producent moeten voorzien in voldoende capaciteit om te voldoen aan de vraag naar elektriciteit. Betekent dit een breuk met de huidige situatie waarin de Minister deze verantwoordelijkheden draagt? Is de regering van mening dat deze taakoplegging past bij deze particuliere onderneming en zo ja, waarom? Deelt de regering de zorgen van de betrokken onderneming dat de nieuwe aansprakelijkheden en risico's particuliere investeerders kunnen afschrikken waardoor de nodige capaciteitsuitbreidingen of uit zullen blijven of door de Nederlandse Staat bekostigd dienen te worden? Hoe beoordeelt de regering deze naar voren gebrachte punten van zorg?

De leden van de **ChristenUnie**-fractie vragen de regering om een handzaam overzicht te geven van de bij de (productie en distributie) elektriciteits- en drinkwatervoorziening betrokken bedrijven op de BES-eilanden en hun eigendomskenmerken. Daarnaast vragen zij hoe de regering deze bedrijven beoordeelt vanuit het perspectief van kwaliteit en governance? Dit mede in relatie tot het feit dat er de facto (gezien het schaalniveau) sprake zal zijn van monopolistische activiteiten. In geval van onvoorzien situaties die het gevolg zijn van een calamiteit is de distributeur in eerste instantie verplicht tot levering van nooddrinkwater. De leden van de ChristenUnie-fractie constateren met betrekking tot de drinkwatervoorziening dat er een noodvoorraad van tien dagen voor drinkwater dient te worden aangehouden. Met welke frequentie en door wie wordt dit gecontroleerd?

4. Tariefregulering

Het wetsvoorstel Elektriciteit en drinkwater BES bepaalt dat de producent elektriciteit dient te leveren tegen een maximumprijs die jaarlijks door de Autoriteit Consument & Markt (ACM) wordt vastgesteld. CGB voert echter, in tegenstelling tot netbeheerders in Europees Nederland, zijn taak niet uit op basis van een wettelijk monopolie en is ook niet in handen van de overheid. Het wetsvoorstel introduceert de zwaarste vorm van tariefregulering, te weten «*Price-cap*» regulering. Kan de regering uiteenzetten waarom er voor deze vorm van regulering is gekozen en niet voor een «*Cost-plus*» regulering, zo vragen de leden van de **D66**-fractie? Wat is de visie van de regering op de zorgen die leven bij de betrokken onderneming omtrent verwachte moeizame financiering van additionele elektriciteitsproductiecapaciteit door particuliere ondernemingen? De leden van de fractie van de **ChristenUnie** constateren dat de tariefregulering van groot belang is voor de eilandbewoners, zowel wat betreft de hoogte als de voorspelbaarheid van de tarieven. Het

wetsvoorstel doet daar voorstellen voor. Gezien de hoge productiekosten en het lage inkomensniveau blijft Nederland elektriciteit en drinkwater subsidiëren. In totaal gaat het om \$ 8 miljoen. De leden hebben hieromtrent de volgende vragen. Kan worden aangegeven wat het consumptief verbruik is van elektriciteit en drinkwater op de eilanden? Kent de toerismesector een eigen accijns? Is er een apart tariefstelsel voor grootverbruikers, zoals bijvoorbeeld hotels?

Het wetsvoorstel verwacht een stabiliserend effect van de voorgestelde maatregelen op de financiële situatie van producenten en distributeurs. Hoe luidt deze verwachting voor de eilandbewoners? Worden de effecten hiervan gemonitord? Ook wat betreft de minst draagkrachtige bewoners? Kan de regering de kamer hierover rapporteren?

5. Duurzame decentrale elektriciteitsvoorziening en decentrale drinkwatervoorziening

Het wetsvoorstel spreekt van een «redelijk rendement» van productiebedrijven op het leveren van elektriciteit en drinkwater aan de eindverbruiker. De leden van de **ChristenUnie**-fractie verzoeken dat nader wordt geduïd wat redelijk c.q. onredelijk in dit verband is.

Daarnaast verzoeken de leden van de ChristenUnie-fractie de regering een nadere duiding te geven van de aanloopverliezen van de gesubsidieerde verduurzaming van de energiemix voor de elektriciteitsvoorziening. Wat is het ambitieniveau voor de verduurzaming van elektriciteit op de eilanden? Het komt deze leden tevens voor dat de lat wat laag ligt zowel qua omvang als qua tijdpad. Is deze inschatting terecht?

De memorie van toelichting spreekt van onderzoek naar de effecten van decentrale opwekking van elektriciteit. Kunnen de bevindingen, zo vragen de leden van de ChristenUnie-fractie, worden gedeeld met de Kamer? Heeft de regering cijfermatig inzicht in de omvang van decentrale opwekking van elektriciteit op de BES-eilanden?

6. Uitvoering en handhaving

De leden van de **ChristenUnie**-fractie lezen dat het wetsvoorstel aangeeft dat de benodigde vergunning voor de productie van drinkwater en van elektriciteit voor levering aan derden door de Minister zal worden verleend na overleg met de (relevante) bestuurscolleges van de eilanden. Kan de regering aangeven hoe de vergunningverleningsprocedure in precieze termen in elkaar zit en wat de lijn is indien er sprake is van divergerende opvattingen tussen de Minister en het bestuurscollege? Is er in dat geval een conflictregeling?

Verder constateren deze leden dat de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en de ACM een belangrijke rol in het toezicht hebben. Worden de benodigde inspecteurs gestationeerd op de BES-eilanden of opereren zij vanuit Europees Nederland of vanuit andere delen van Caribisch Nederland?

Hieraan gerelateerd vragen de leden van de ChristenUnie hoe de regering het sanctieregime beoordeelt indien de productiebedrijven niet aan de vereisten voldoen in een markt die monopolistisch is. Er zijn immers geen concurrerende marktpartijen. Wordt hierdoor niet de governance en de handhaving bemoeilijkt?

7. Tot slot

Tenslotte hebben de leden van de **D66**-fractie vernomen dat het wetsvoorstel niet voorziet in overgangsrecht. Kan de regering toelichten waarom niet?

De leden van de **ChristenUnie**-fractie willen graag weten of de regering nog aanleiding ziet om, gezien het belang van een betrouwbare,

betaalbare en kwalitatief hoogstaande elektriciteits- en drinkwatervoorziening voor de bewoners van de BES-eilanden, een apart voorlichtings-traject over de reikwijdte en effecten van dit wetsvoorstel te initiëren? Deze leden willen daarnaast graag weten of de wet wordt geëvalueerd. Wanneer dit het geval is, vragen zij aan de regering binnen welke termijn dit zal gebeuren en welke vragen bij de evaluatie leidend zullen zijn. De leden van de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties zien de antwoorden van de regering met belangstelling tegemoet.

De voorzitter van de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties,
Ganzevoort

De griffier van de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties,
Bergman